

Metsänomistajat

Aquarius-seminaari:

Metsänomistajan näkökulmia metsätalouden
vesiensuojeluun

Petri Takalo, toiminnanjohtaja Mhy Päijänne

19.5.2025

Historia ja oppiminen

Ojitusten avulla puuntuotanto Suomessa parantunut ja metsätalouden merkitys hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa on ollut suuri, **mutta**

Vesistöt ovat kärsineet toimista: ojitukset, avohakkuut, puutteellinen vesiensuojelu.

Tehdyt virheet myönnetään ja niistä on otettu oppia:

Asenteissa selkeä muutos – tietoisuus kasvanut ja hyvät käytännöt yleistyneet.

Metsänomistajien suhtautuminen vesiensuojeluun

- Kiinnostus kasvanut viime vuosina niin vesien kuin muidenkin luontoarvojen suojeluun – näkyy tutkimuksissa ja kentällä.
- Sertifioiduissa metsissä (90 % PEFC) vesiensuojelutoimet jo vakiokäytäntö.
 - Onko toimet riittävät -> ei ainakaan joka kohteella, mutta antavat toiminnalle vähimmäisvaatimukset. Myös ennallistamista sekä lisätoimia vesien suojeluun tarvittaisiin.
- Merkittävä osa metsänomistajista olisi valmiit muuttamaan metsän käsittelytapojaan luontoarvot paremmin huomioiviksi

Lähde: Haltia, E., Eriksson, L., Koskela, T., Rørstad, P. K., Wallin, I., & Zhang, J. (2024). Forest Owners' and Forestry Stakeholders' Perceptions. In *Continuous Cover Forestry in Boreal Nordic Countries* (pp. 273–286). Springer

"Suurin osa meistä haluaa hoitaa metsää niin, että vesi pysyy kirkkaana – mutta ratkaisut on sovittava sekä luontoon että talouteen."

Mitä metsä on omistajalleen

- Metsä on omistajalleen osa identiteettiä, perintö, pahanpäivänvara, omaisuutta ja monille myös merkittävää sijoitusomaisuutta
 - Metsiltä kaivataan siis tuottoja, kun siihen on myös investoitu.
- Metsien arvo perustuu puustopääomaan, myös suojavyöhykkeiden puusto mukana arvottamisessa.
- Jotta luonnonhoidolliset ja vesiensuojelutoimenpiteet olisi mahdollisia entistä suuremmassa mittakaavassa, luontoarvokauppaa tms. pitäisi saada viriämään ja kannustimet kuntoon.

Ojitukset ja kunnostusojitukset

- Uudisojitus (periaatteessa) lopetettu ainakin metsätalousmailla.
- Nyt uuden Metka –tukiohjelman ja ojitustukien päättymisen myötä kunnostusojitukset loppuneet (vähentyneet merkittävästi).
- Tiedostetaan, että ojitusten vesistövaikutukset jatkuvat niin kauan kuin turvekerrosta on jäljellä ja vastuu vesien tilasta ulottuu metsän rajojen ulkopuolelle.

Puunkorjuu ja maanmuokkaus

- Turvemaan kohteille yhä useammin suositellaan jatkuvapeitteistä metsien käsittelyä tai pienialaisempia kaistalehakkuita
- Hyvällä korjuun suunnittelulla pyritään vähentämään kiintoaine- ja ravinnehuuhtoumia
- Maanmuokkaus yhä maltillisempaa ja vastuullisempaa
- Muutos hidasta, mutta lisääntyy koko ajan sekä metsänomistajien kyselyissä että metsäammattilaisten suunnitelmissa.

Vapaaehtoiset luonnonhoitotoimet

- Sertifioinnin kriteerejä laajempia suojavyöhykkeitä tai muita vesiensuojelutoimia kysytään harvoin.
- Ongelmana kustannus-/talousvaikutukset
- Ratkaisuna olisi luontoarvokauppa, jolloin metsänomistaja saisi tuottoa omaisuudestaan; tähän olisi valmius metsänomistajilla.
- Luontoarvot.fi –kauppapaikka uudistumassa.
- Aikaisemmin toteutetuista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen on saatavissa luonnonhoidon tukea, jos toimenpiteellä on tavanomaista laajempi merkitys vesien ja vesiluonnon hoidon kannalta eikä kustannuksia voida osoittaa tietylle aiheuttajalle. Vielä vähän hyödynnetty. Yksi ongelma arvonnäkövero, etenkin suurissa hankkeissa.

Asenneilmapiiri kentällä

- Yhä useampi metsänomistaja tunnistaa vesistövaikutukset ja kysyy neuvoa.
- Valtaosa metsänomistajista sekä ammattilaisista toimii vastuullisesti ja välttää riskialttiita toimenpiteitä.
- Mukana silti pieni joukko, jolle vain metsätuotto merkitsee. On käynyt ilmi jopa luvattomia uudisojituksia. Tämä joukko pilaa koko ammattikunnan maineen.

Yhteenveto ja viesti

- Vesiensuojelu on jo arkea metsätaloudessa – mutta yksittäiset räikeydet syövät koko alan mainetta.
- Yhdistämällä vastuullisuus, kannustimet ja kohtuullinen sääntely voidaan turvata sekä vesistöt että metsätalouden kannattavuus.
 - Nykyistä tiukempi vesilaki ja luvitus voisi poistaa räikeydet ja tukea vastuullisia toimijoita.
- Ojitusalueiden, etenkin kitu- ja joutomaiden, ennallistaminen tulossa. EHTO –hankkeessa pilotoidaan ja tuotteistetaan.
- Lisätoimia vesien suojeluun kaivattaisiin, mutta niihin tarvittaisiin rahoitusinstrumentteja.

VISIO

OLEMME maailman paras, tunnetuin ja vaikuttavin metsänomistajien edunvalvonta- ja palveluketju.

ARVOT

VASTUULLISUUS

Toimimme kestävän metsätalouden ja luonnon monimuotoisuuden edistäjinä metsänomistajien tavoitteet huomioiden.

PAIKALLISUUS

Paikallisten metsien tunteminen ja lähellä metsänomistajia toimiminen on meille tärkeää.

ASiantuntijuus

Perustamme toimintamme vahvasti tietoon, viimeisimpiin metsanhoidon suosituksiin ja tutkimustuloksiin.

*”Suurin osa metsänomistajista
välittää vesistöistä ja toivoo
puhtaampia vesiä!”*

Kiitos!